

Grovmotorisk kapacitet

Forslag til målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese.

Folder 4 af 8

Denne folder er en del af et fagligt inspirationsmateriale, der er udviklet af:

Dansk Selskab for Pædiatrisk Fysioterapi
Ergoterapifagligt Selskab Børn og Unge

Materialet er finansieret af satspuljen for træning af børn og unge med svært fysisk handicap efter anbefaling fra Sundhedsstyrelsen.

Det faglige inspirationsmateriale består af en række foldere, der giver eksempler på fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med cerebral parese samt beskriver målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese.

Formålet med materialet er at inspirere fagpersoner til, hvordan de kan anvende de indsatser, målemetoder, som beskrives i National klinisk retningslinje for fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med nedsat funktionsevne som følge af cerebral parese - 9 udvalgte indsatser (NKR). Endvidere at fremme en evidensbaseret praksis, hvor barn og forældres forudsætninger og præferencer, fagpersonens erfaringer, rammerne for klinisk praksis og den bedst tilgængelige evidens inddrages i kliniske beslutninger.

Fagligt inspirationsmateriale består af 2 serier:

Serie 1 Eksempler på fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med nedsat funktionsevne som følge af cerebral parese består af 9 foldere. Folderne giver eksempler på anvendelse af de indsatser, der beskrives i National klinisk retningslinje for fysioterapi og ergoterapi til børn og unge med nedsat funktionsevne som følge af cerebral parese - 9 udvalgte indsatser.

Serie 2 "Forslag til målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese", består af 8 foldere. I folderne beskrives målemetoder der kan anvendes til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese.

Af hensyn til læsevenligheden 'børn' i betydningen 'børn og unge'.

Denne folder er nr. 4 af 8 i serien *"Forslag til målemetoder til vurdering af funktionsevnen hos børn og unge med cerebral parese"*.

Kort om målemetoder

Formålet med denne folder er at motivere fysioterapeuter og ergoterapeuter til at anvende standardiserede målemetoder til at klassificere børn med cerebral parese, afdække funktionsevne og funktionsevnenedsættelse samt til at evaluere indsatser. Måleredskaberne er ikke evidensvurderede i forbindelse med udarbejdelsen af NKR CP, men er valgt på baggrund af konsensus i arbejdsgruppen.

Generelle gode råd ved anvendelse af målemetoder:

- Sæt mål for indsatsen og vælg metoden derudfra. Det kan være en fordel at planlægge evalueringen allerede ved opstart af forløb.
- Vær opmærksom på, at barnets og forældrenes mål for indsatsen ikke nødvendigvis er identiske.
- Afsæt tid og ressourcer til implementering af nye målemetoder.
Læs manualen grundigt, afprøv eventuelt på børn uden handicap og søg vejledning fra en kollega, der allerede anvender metoden.

Grovmotorisk kapacitet

Grovmotorisk kapacitet beskriver, hvad barnet kan motorisk, når det bliver bedt om at udføre en grovmotorisk bevægelse eller aktivitet.

Grovmotorisk kapacitet kan vurderes med:

Gross Motor Function Measure (GMFM)

GMFM kan anvendes til at beskrive barnets aktivitetsudførelse i relation til barnets bevægelse og færden, med særlig fokus på aktiviteterne: ligge, sidde, stå, gå, løbe og hoppe. Aktiviteterne vurderes gennem observationer af standardiserede aktiviteter.

GMFM findes i fire udgaver: GMFM-88 (original udgave), GMFM-66 (reduceret udgave, med mulighed for at beregne en score på intervalniveau), GMFM-IS og GMFM B&C (items udvalgt efter barnets funktionsevne). GMFM er relevant at anvende til børn med motorisk udviklingsalder op til ca. 5 år.

Der er ikke publiceret hvad den mindste kliniske relevante forskel er. Men, en forskel på 4-5 med GMFM-66 vurderes at være klinisk relevant.

Testen er udviklet på Canchild, der også har udviklet en række andre redskaber til at vurdere grovmotorik hos børn med CP. Læs mere her: canchild.ca samt her: <http://motorgrowth.canchild.ca/en/GMFM/overview.asp>

10-meter gangtest (10-M gang)

Redskabet kan anvendes til at beskrive hvor lang tid det tager for barnet gå 10 meter. Barnet kan starte stående og går så i et hurtigt, men sikkert tempo eller "så hurtigt som muligt, uden at løbe".

Timed up and go (TUG)

Redskabet anvendes til at beskrive basismobilitet. TUG måler komponenter af funktionel uafhængighed ved basismobilitet, defineret som at kunne rejse og sætte sig, gå en kort afstand og vende. TUG kan anvendes til samlet at evaluere barnets evne til basismobilitet.

Testmanualen kan findes her: <http://fysio.dk/fafo/Maleredskaber>

Segmental Assessment of Trunk Control (SATCo)

SATCo kan anvendes til undersøgelse af barnets kropskontrol i forhold til statisk kontrol, aktiv kontrol og reaktiv kontrol. Redskabet kan anvendes til børn i alderen ca. 3 mdr. - 17 år.

Chailey levels of ability (Chailey)

Chailey anvendes til at dokumentere barnets muligheder for at opretholde eller ændre stilling. Redskabet anvender fem udgangsstillinger: Rygliggende, maveliggende, på gulvet, siddende og stående. Barnets evner beskrives med seks niveauer: 1 – 6. Chailey er i øjeblikket ved at blive oversat til dansk. Den danske version forventes klar til brug i klinisk praksis i løbet af 2014.

Erfaringer med anvendelse i klinisk praksis

Implementeringen af *GMFM* er ressourcekrævende i forhold til tidsforbrug, men testen er let at anvende og fortolke, når den er blevet brugt nogle gange.

SATCo og *Chailey* er meget anvendelig til børn på GMFCS IV-V, dvs. børn der har vanskeligt ved at opnå hoved- og kropskontrol.

Både *10-M Gang* og *TUG* kan anvendes til børn med selvstændig gangfunktion med eller uden hjælpemidler. *10-M Gang* beskriver barnets grovmotoriske kapacitet i forhold til gang, mens *TUG* også beskriver barnet grovmotoriske kapacitet i forhold til at rejse-sætte sig, gang og vende.

Referencer

Russel DJ, Rosenbaum PL, Arery LM, Lane M: Gross Motor Function Measure (GMFM-66 and GMFM-88) User's manual, vol. 2: Mac Keith Press; 2013.

Butler PB, Saavedra S, Sofranac M, Jarvis SE, Woollacott MH: Refinement, reliability, and validity of the segmental assessment of trunk control. Pediatric physical therapy: the official publication of the Section on Pediatrics of the American Physical Therapy Association 2010, 22(3):246-257.

Pountney TE, Green Em (2006), The Chailey approach to Postural Management, 2nd edn. Active Design, Birmingham.

http://fysio.dk/upload/graphics/PDF-filer/Maaleredskaber/10-meter_gangtest_manual.pdf

http://fysio.dk/upload/graphics/PDF-filer/Maaleredskaber/TUC_vurdering.pdf

Materialet er udviklet af:

Ergoterapeut Marianne Castmar-Jensen

Ergoterapeut Therese Nielsen

Ergoterapeut Signe Gerd Lassen

Fysioterapeut Anne Willads

Fysioterapeut Nete Wellendorf

Fysioterapeut Lone Nielsen

Fysioterapeut Helle Mätzke Rasmussen

Ergoterapeut Vibeke Forchhammer

Ergoterapeut Helle Poulsen

Fysioterapeut Pia Zink Drivsholm

Fysioterapeut Bodil Føns

Fysioterapeut Mette Thomasberg

Fysioterapeut Lotte Slot Jensen

Illustrationer: Tegner Lars-Ole Nejstgaard